

Djurskyddsinspektörers arbetsmiljö 2019

Författare
Kristofer Jervinge
2019-06-17

Innehåll

Sammanfattning.....	2
Inledning.....	3
Bakgrundsfaktorer.....	3
Resultaten.....	4
Utsatt för hot i tjänsteutövningen.....	4
Hur hanterar arbetsgivaren hot i tjänsten?.....	6
Våld i tjänsten.....	7
Beredskapsplan mot hot och våld.....	8
Rutiner för att rapportera/kommunicera i fält.....	9
Den administrativa arbetsbördan.....	10
Hur har arbetet påverkats av förändringen den 1 juni 2018?.....	11
Har det skett några förändringar med avseende på arbetsmiljön sedan den 1 juni 2018?.....	14
Slutsatser.....	16

Sammanfattning

Denna rapport bygger på en arbetsmiljöenkät till djurskyddsinspektörer som Naturvetarna genomförde under våren 2019, med en svarsfrekvens på runt 70 procent. Fokus i enkäten var hot- och våldsproblematik, den administrativa arbetsbördan samt hur övergången av vissa arbetsuppgifter från polisen den 1 juni 2018 i allmänhet har påverkat arbetsmiljön för inspektörerna.

Dessvärre visar vår studie att djurskyddsinspektörer är utsatta för hot i tjänsten i en utsträckning som inte är acceptabel, vilket tidigare studier också bekräftat. 8 av 10 inspektörer svarar att de utsatts för hot i tjänsten och andelen inspektörer som utsatts för hot ökar exponentiellt ju längre man arbetat i yrket. När det gäller djurskyddsinspektörer som har längre än fyra år i professionen är det hela 88 procent som uppger att de utsatts för hot i tjänsten.

En intern redovisning av länsstyrelserna har konstaterat att arbetsmiljön i denna aspekt också påverkats negativt som en direkt konsekvens av övertagandet av uppgifter från polisen. Man skriver i denna redovisning att djurskyddsinspektörerna i dagsläget i högre grad tvingas hantera direkta konflikter och är mer utsatta både i fält vid verkställigheter och i telefon. Förutom detta konstateras att risken att skadas fysiskt i arbetet också ökat.

Trots att problematiken borde vara väl känd hos arbetsgivarna sedan lång tid råder ändå viss otydlighet på vissa länsstyrelser kring om det finns en beredskapsplan mot hot och våld, om den används aktivt samt även om man har Rakel eller motsvarande för att kommunicera i fält. Detta måste finnas på plats och det måste dessutom vara tydligt för medarbetarna att detta finns samt hur arbetsgivaren arbetar med problematiken.

Över hälften av djurskyddsinspektörerna uppger att de lägger i genomsnitt 60 - 79 procent av sin arbetstid på administrativa arbetsuppgifter. Förutom denna orimliga administrativa arbetsbörda svarar hälften av respondenterna att resurserna som tillfördes när arbetsuppgifter övertogs från polisen inte är tillräckliga. Åtta av tio inspektörer har vidare uppgett att den administrativa bördan har ökat sedan övertagandet. När det gäller hur man ser på sin egen arbetsbelastning har 77 procent svarat att man anser att även denna har ökat sedan den 1 juni 2018.

Det minskade antalet beslut och kontroller inom djurskyddet 2018 samt vår studies tydliga resultat kring arbetsbelastning och administrativ börda visar att de resurser som tillfördes när arbetsuppgifterna gick över från polisen inte var tillräckliga, vilket många inspektörer i denna studie också bekräftat.

Enligt Naturvetarna krävs följande för att arbetsmiljön på sikt ska bli dräglig för djurskyddsinspektörer:

- Fler årsarbetskrafter.
- Arbetsgivare som arbetar mer aktivt med hot- och våldsproblematiken samt med att ta fram hållbara rutiner för de nya arbetsuppgifterna.
- Ett bättre samarbete mellan länsstyrelserna och polisen i alla län runtom i Sverige.

Inledning

Bakgrundsfaktorer

Under cirka två och en halv vecka under våren 2019 hade Naturvetarna en enkät utskickad för att få en bättre bild av hur arbetsmiljön ser ut för djurskyddsinspektörer på länsstyrelserna i Sverige.

Totalt var det 103 respondenter som fullföljde samtliga frågor i enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 71 procent hos förbundets befintliga djurskyddsinspektörer. Enligt Jordbruksverkets redovisning av länsstyrelsernas arbete med djurskyddet 2018 uppgick årsarbetskrafterna då till cirka 217,6. Även om det är olika mått att mäta, och en siffra för 2018 från Jordbruksverket, så kan man ändå med visst fog hävda att det är närmare hälften av alla djurskyddsinspektörer/handläggare i landet som besvarat Naturvetarnas enkät.

Alla länsstyrelser representerade

Representationen på de olika länsstyrelserna runtom i landet är hundra procentig. Däremot är det ett par länsstyrelser där antalet individer som svarat inte medger någon djuplodande analys fördelat på de olika arbetsplatserna, då det endast är ett par individer. Detta är dock inte särskilt förvånande, då antalet årsarbetskrafter inom djurskyddet på ett par av länsstyrelserna är begränsat till att börja med.

Lite mer än två tredjedelar av de som besvarat enkäten har arbetat längre än fem år som djurskyddsinspektör medan de övriga arbetat kortare tid än så i yrket. Om man delar upp de olika respondenterna i femårsklasser kring hur länge man arbetat går det att bryta ner resultaten på denna variabel, vilket vi vid något tillfälle också kommer titta på lite längre fram i denna rapport.

Fokus på hot- och våldspromatik, administrativ arbetsbörda samt övergången

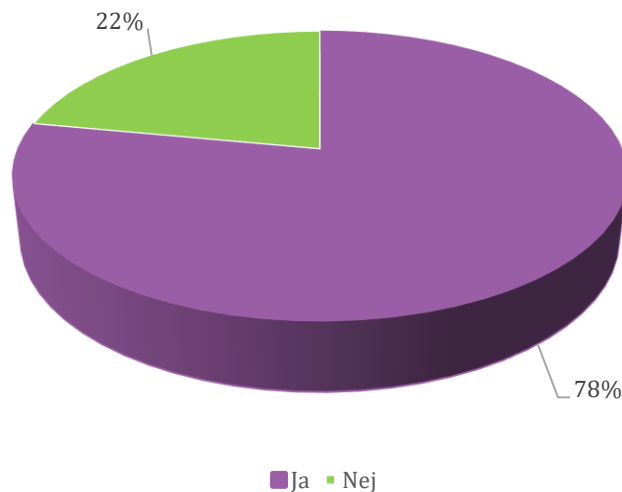
Då förbundet vid tidigare undersökningar, 2013 och 2015, har sett att hot- och våldspromatik är utbredd för djurskyddsinspektörer var detta ett särskilt fokus i studien. Även den administrativa bördan hos professionen har uppmärksammats av förbundet tidigare varför även detta var föremål för undersökningen. Slutligen ställdes några frågor med koppling till att det den 1 juni 2018 var vissa uppgifter enligt djurskyddslagen (1988:534) och lagen om tillsyn över hundar och katter (2007:1150) som övergick från Polismyndigheten till länsstyrelserna.

Resultaten

Utsatt för hot i tjänsteutövningen

Cirka 8 av 10 djurskyddsinspektörer uppger att de har utsatts för hot i sin tjänsteutövning. Detta är i linje med de resultat som Naturvetarnas tidigare studier av denna problematik på länsstyrelserna uppvisat. Förbundets undersökning 2013 visade att 70 procent upp gav att man utsatts för hot medan motsvarande siffra i studien 2015 var 84 procent. Man ska vara medveten om att respondenterna för dessa olika enkäter inte är identiska och att djurskyddsinspektörer såväl slutat som tillkommit på länsstyrelserna under denna tidsperiod.

Har du blivit utsatt för hot i tjänsten?

Likväl går det inte att blunda för att detta är en utbredd problematik som kan beläggas återkommande i förbundets studier. Detta är fallet även om man tar i beaktande att de som utsatts för hot i tjänsten troligtvis besvarar en enkät med frågor om detta i högre utsträckning än de som inte utsatts för hot. Dessvärre verkar det som att det inte har rört sig i någon riktning vad gäller hot- och våldspenomenen för denna profession.

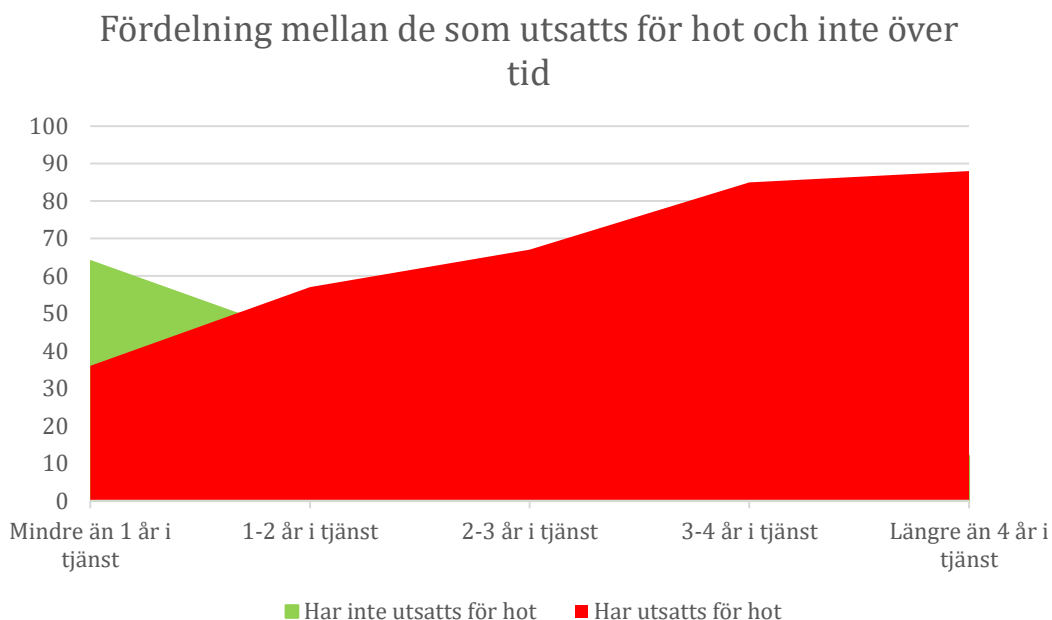
Arbetsgivarna borde kunna göra mer för att minska frekvensen av hot

Detta är självfallet såväl ytterst tragiskt och tillika mycket problematiskt. Arbetsgivarna äger inte denna fråga allena men borde kunna göra mer för att "freda" inspektörer, inte minst genom att tillse att man alltid åker ut två inspektörer, då man observerat att detta minskar utsattheten, samt jobba mer förebyggande med problematiken. Att ha möjlighet att kommunicera/rapportera när man är ute i fält, som bör vara tydligt för alla att det finns samt hur det bör användas, är en sådan faktor

som skulle kunna tänkas påverka utsattheten. Det kan anses vara lite spekulativt förvisso men om det är tydligt även för de som är föremål för djurskyddskontroller att inspektörer snabbt kan kommunicera i fält skulle det möjligtvis kunna minska benägenheten att hota någon i tjänsten.

Exponentiell ökning av hot i tjänsten ju längre man arbetat i yrket

Om man bryter ner hur hot har fördelat sig utifrån hur lång tid en inspektör har i yrket kan man göra en intressant observation. Det visar sig nämligen att de inspektörer som utsatts för hot ökar exponentiellt ju längre man arbetat i yrket. När det gäller djurskyddsinspektörer som har längre än fyra år i professionen är det hela 88 procent som uppger att de utsatts för hot i tjänsten.

Som diagrammet ovan visar "äts" de som inte utsatts för hot upp av de som har utsatts för hot över tid. Den trend som framgår när man granskar resultaten är väldigt tydlig, oavsett vilka åldersklasser man delar in respondenterna i. Om man arbetar som djurskyddsinspektör en längre period är dessvärre risken att man kommer att utsättas för hot i tjänsten överhängande. Återigen kan det inte nog understrykas att detta är en situation som i längden är helt oacceptabel för en profession.

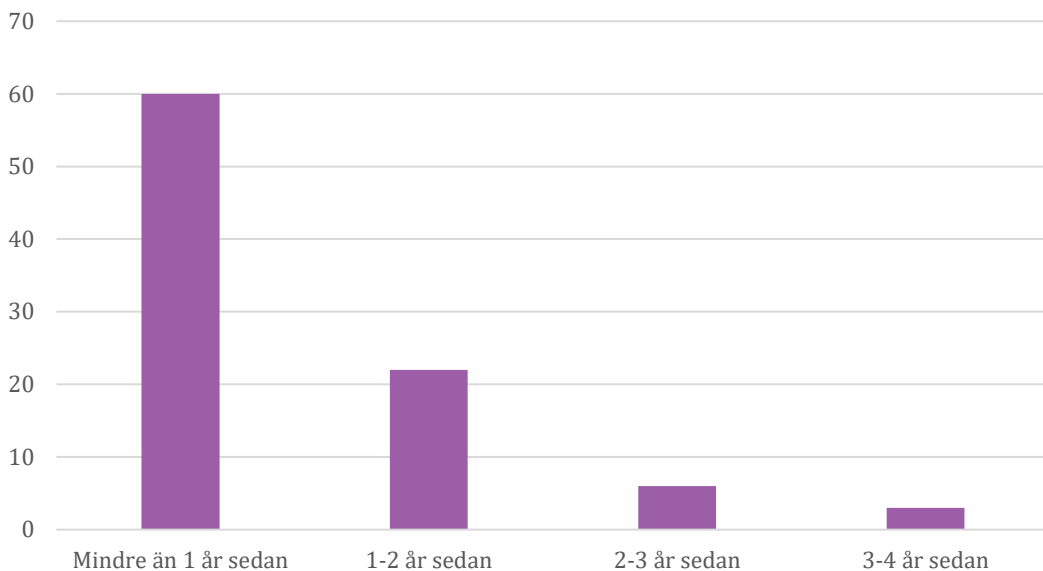
När i tiden blev man senast hotad i tjänsten

En annan intressant aspekt som har tillförts årets enkät och som i viss mån kan kasta visst ljus, om inte kring utvecklingen av problematiken så i alla fall ge ytterligare en dimension kring tid, är frågan: "När var den senaste gången som du utsattes för hot i din tjänsteutövning?". För att förtydliga var detta en följdfråga som ställdes till de som innan svarat att man har utsatts för hot i tjänsten, vilket var 78 av de totalt 103 respondenterna.

På denna fråga har hela 60 procent uppgivit att det var mindre än ett år sedan och ytterligare 22 procent att det inte ens har gått 2 år sedan de utsattes för hot. Det var endast 6 procent som uppgav att det var längre än 5 år sedan som man utsattes för hot i tjänsten.

Man kan således konstatera att inte nog med att det fortfarande är en stor andel av djurskyddsinspektörerna som uppger att de utsatts för hot utan en stor majoritet har också utsatts för hot i närtid. Detta är uppseendeväckande då inte mycket verkar ha hänt trots att denna problematik uppmärksammats vid upprepade tillfällen.

När blev du senast hotad?

Vissa inspektörer utsätts frekvent för hot

I enkäten ställdes också en fråga om hur frekvent de som svarat jakande på att de utsatts för hot har råkat ut för detta. Förvånansvärt här var att hela 10 procent svarade att de anser att de utsatts för hot ofta i sin tjänsteutövning. För vissa tjänstemän, som tur är en liten minoritet, framstår det alltså som att hot är en del av vardagen på arbetet. Självfallet en helt oacceptabel ordning. Resterande del, 9 av 10, uppgav lyckligtvis att hot inte tillhör vardagen utan att de endast utsatts för hot någon enstaka gång, väldigt sällan eller sällan.

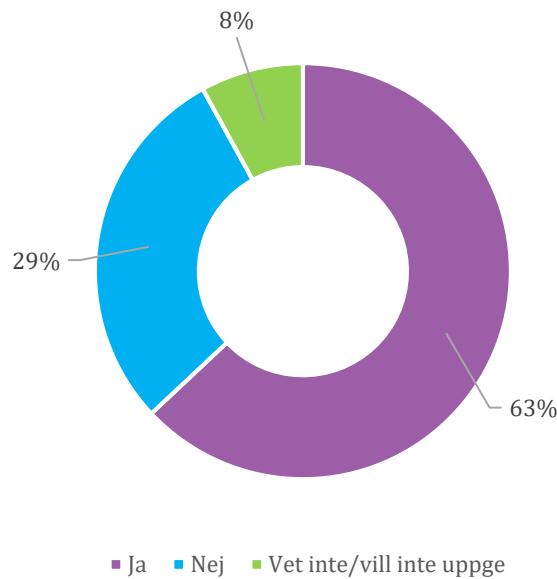
Hur hanterar arbetsgivaren hot i tjänsten?

Förutom aspekten kring hur frekvensen av hot ser ut är en annan viktig fråga hur arbetsgivaren hanterar hot. I studien ställdes en fråga enligt följande till de som svarat att de utsatts för hot: *"Har åtgärder vidtagits till följd av hot mot dig i din tjänsteutövning?"*.

Att hela en tredjedel på denna fråga svarat att åtgärder inte vidtagits är ett stort underbetyg till arbetsgivarna i dessa fall. I ett av fallen korrelerar att åtgärder inte

vidtagits med att det också är en länsstyrelse där man uppgivit att det råder olika uppfattningar hos de anställda om det finns en plan för att hantera sådana situationer eller inte. Det kan inte råda oklarheter i sådana här fall, det måste vara tydligt uttryckt i en plan hur man ska hantera sådana fall och att arbetsgivare har ett ansvar.

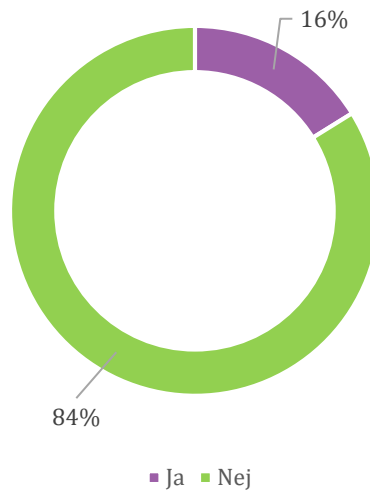
Har åtgärder vidtagits av arbetsgivaren?

Våld i tjänsten

När det gäller om man har blivit utsatt för våld i tjänsten är nivån dessvärre i linje med den högre siffra som registrerades i Naturvetarnas senaste studie 2015, då det återigen är drygt en femtedel som uppger att så är fallet. Vid det första tillfället som förbundet gjorde en undersökning kring detta, år 2013, var det något färre med runt 10 procent som uppgav att man utsatts för våld i tjänsten.

Har du blivit utsatt för våld i tjänsten?

Om det är oacceptabelt att bli utsatt för hot på jobbet finns det nästan inga ord för hur det är att bli utsatt för våld. Även när det gäller de som uppger att de utsatts för våld i tjänsten kan man utläsa att det är lite drygt hälften som uppger att detta skett under de senaste 2 åren. Även här framstår det alltså som att detta inte är något övergående problem som man har fått bukt med på länsstyrelserna.

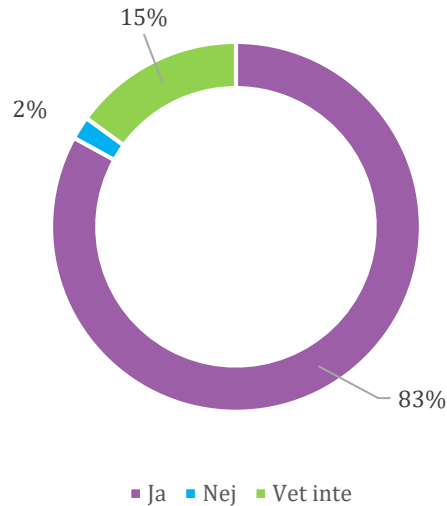
Arbetsgivare bör alltid stötta individer som utsatts för hot eller våld i tjänsten

Att det är hela 38 procent som svarat att det inte vidtagits någon åtgärd av vare sig arbetsgivaren eller av individen själv med anledningen av att man utsatts för våld är förvånande. Naturvetarna är av uppfattningen att en arbetsgivare alltid ska vara väldigt stöttande i en sådan här process. Möjligheterna för en arbetsgivare att stå bakom en anmälan, vad avser hot- och våldsproblematik, bör även förenklas och utvecklas enligt förbundet. När sådana incidenter inträffar i tjänsten bör det vara arbetsgivaren som anmäler med stöd av individen och inte tvärtom.

Beredskapsplan mot hot och våld

Vid den första studien kring djurskyddsinspektörer som Naturvetarna publicerade år 2013 framgick att arbetsgivarna i stort hade uppmärksammat hot- och våldsproblematiken för professionen. Detta då hela åttio procent av respondenterna svarade att det finns en beredskapsplan mot hot och våld i undersökningen 2013. I årets enkät ser vi att siffran fortfarande ligger på samma nivå. Hela 83 procent uppgav i årets enkät att det finns en beredskapsplan mot hot och våld eller motsvarande på deras arbetsplats.

Finns det en beredskapsplan mot hot & våld?

Samtidigt som cirka 8 av 10 alltså uppger att arbetsgivaren har en sådan plan är det problematiskt att inte alla uppger det. Nu uppgav förvisso 15 procent i enkäten att de inte vet om det finns en beredskapsplan och endast 2 procent uppgav att det inte finns en beredskapsplan. Men om man tittar på varje länsstyrelse var för sig så ser man att det ändå finns en beredskapsplan på samtliga länsstyrelser förutom en, detta då andra djurskyddsinspektörer på samma länsstyrelser svarat jakande på frågan.

En länsstyrelse kan sakna beredskapsplan helt

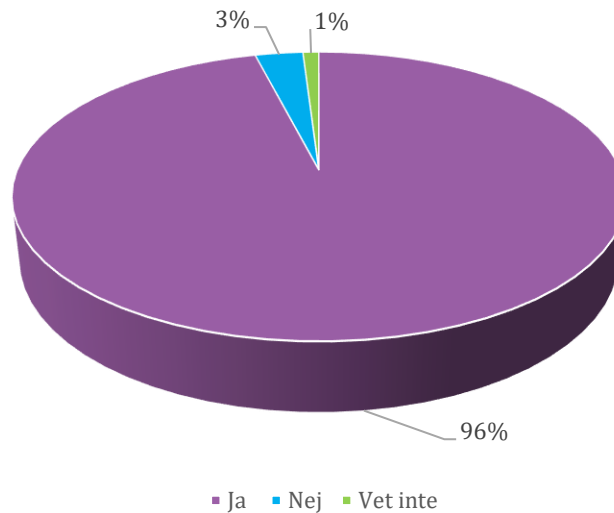
Det framstår således som att en utav de 21 länsstyrelserna faktiskt kan sakna en beredskapsplan helt medan det på vissa av de andra länsstyrelserna kan finnas en beredskapsplan men att detta är väldigt oklart för flera anställda. Att sakna en plan är självfallet inte acceptabelt men att det också är så pass många djurskyddsinspektörer på flera länsstyrelser som inte känner till de beredskapsplaner som finns är nästintill lika allvarligt. Ett sådant dokument måste diskuteras aktivt på arbetsplatsen.

Rutiner för att rapportera/kommunicera i fält

Otydligheten kring beredskapsplanerna mot hot och våld förstärks ytterligare av att det på ett par länsstyrelser är vissa djurskyddsinspektörer som svarat ja, merparten, samt andra som svarat nej på frågan "Finns det rutiner för att rapportera/kommunicera när man är ute på fält hos din nuvarande arbetsgivare (exempelvis genom Rakel mobilstationer eller på liknande sätt)?"¹

¹ Enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är Rakel "...ett kommunikationssystem för trygg och säker kommunikation mellan medarbetare inom

Finns Rakel eller motsvarande?

Det är ingen nyhet för länsstyrelserna att djurskyddsinspektörer har en utsatt arbetsmiljö och en omfattande hot- och våldsproblematik. När en profession är utsatt för hot och våld i den utsträckning som förbundets tidigare studier har visat är det också självfallet att alla inspektörer borde ha möjligheter att rapportera/kommunicera när man är ute i fält enligt Naturvetarna.

Förvånande att inte alla länsstyrelser har Rakel eller motsvarande

Detta är inte en fråga som Naturvetarna ställt i tidigare studier men det har uppmärksammats tillsammans med förbundets professionsförening, Djurskyddsinspektörernas riksförbund (DIRF) vid ett flertal tillfällen. Därför är det enligt förbundets mening smått förvånande att det finns inspektörer som fortfarande uppger att man inte kan rapportera/kommunicera när man är ute i fält. Inte minst när andra inspektörer på samma länsstyrelse uppger att man kan kommunicera i fält. Återigen måste dessa saker vara tydliga på arbetsplatsen och man måste ha en diskussion om såväl detta som de beredskapsplaner som finns.

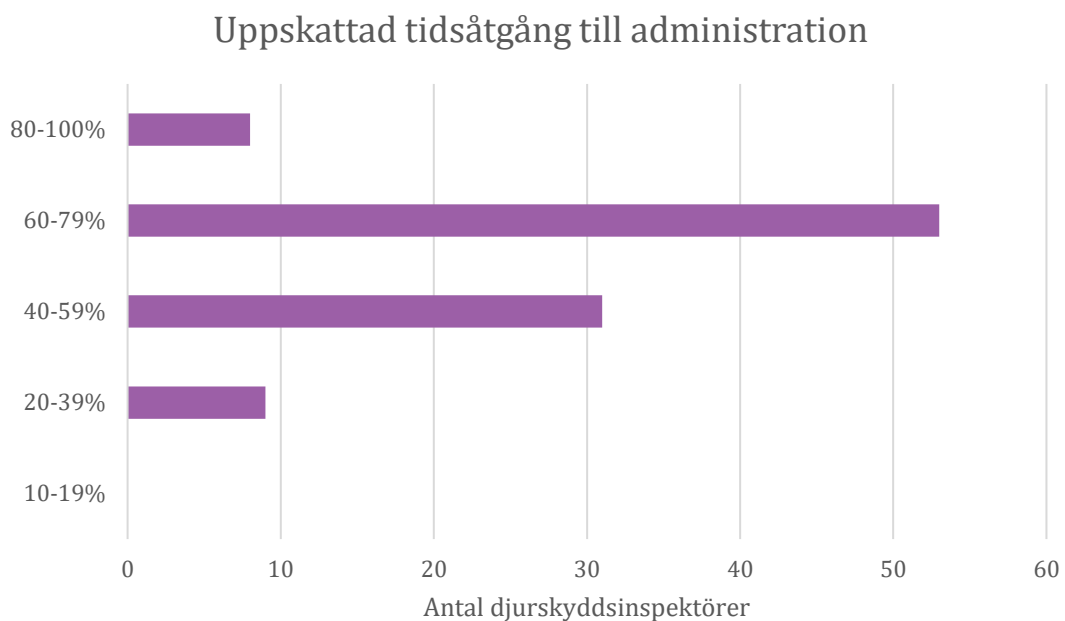
Den administrativa arbetsbördan

I Naturvetarnas studie 2013 ställdes en del frågor om den administrativa belastningen, då många djurskyddsinspektörer hade uttryckt frustration kring just detta inför denna studie. Den gången visade resultaten att många upplevde att det var en väldigt stor del av arbetstiden som gick åt till inmatning av uppgifter i system och andra administrativa göromål. Det var inget som gick att belägga på något sätt men

samhällsviktiga verksamheter. Systemet har en unikt hög driftsäkerhet, täckning i hela Sverige och används av cirka 550 organisationer."

spekulationerna från Naturvetarnas sida var att övergången av djurskyddet till länsstyrelsen, den 1 januari 2009, var så nytt att "saker inte riktigt satt sig".

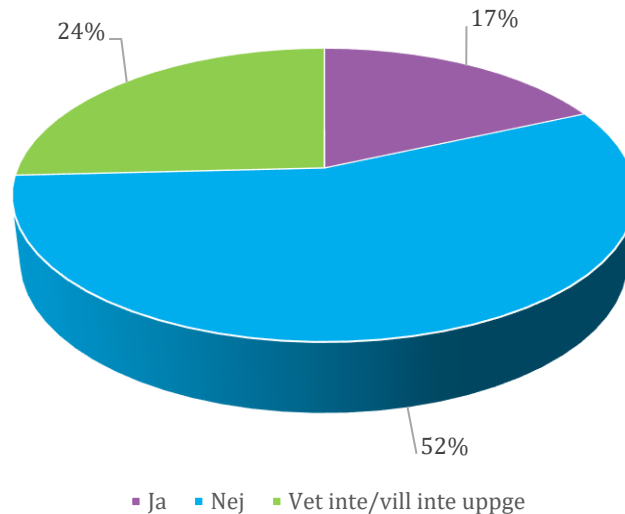
Dessvärre visar även årets enkät att det även nu är en väldigt stor andel av djurskyddsinspektörerna som anger att de lägger orimligt mycket tid på administrativa arbetsuppgifter. Över hälften av de som besvarat enkäten svarar att de lägger 60 - 79 procent av sin arbetstid på administrativa göromål. Här bör arbetsgivarna kunna göra mer för att hitta mer effektiva system och arbetsrutiner som minskar den administrativa belastningen.

Hur har arbetet påverkats av förändringen den 1 juni 2018?

Den 1 juni 2018 övergick vissa uppgifter enligt djurskyddslagen (1988:534) och lagen om tillsyn över hundar och katter (2007:1150) från Polismyndigheten till länsstyrelserna. Med anledning av detta ställdes i slutet av enkäten ett par frågor om hur man upplevt denna förändring och hur det har fungerat överlag. Den första frågan som ställdes på detta tema rör huruvida de resurser som tillfördes, i form av årsarbetskrafter med mera, var tillräckliga.

Tillfördes länsstyrelsen tillräckliga resurser 1 juni 2018?

Som synes har en majoritet svarat nej på denna fråga. Men det faktum att det är relativt många, fler än som svarat ja, som uttryckt att de inte vet/inte vill uppge tyder också på att denna fråga kan ha ställts lite för nära inpå övergången. En sak som dock ger stöd för uppfattningen hos inspektörerna att resurserna som tillförts inte varit tillräckliga är en redovisning som lämnades till regeringen i oktober 2018.

PUP:s redovisning till regeringen visar samma tendenser som denna studie

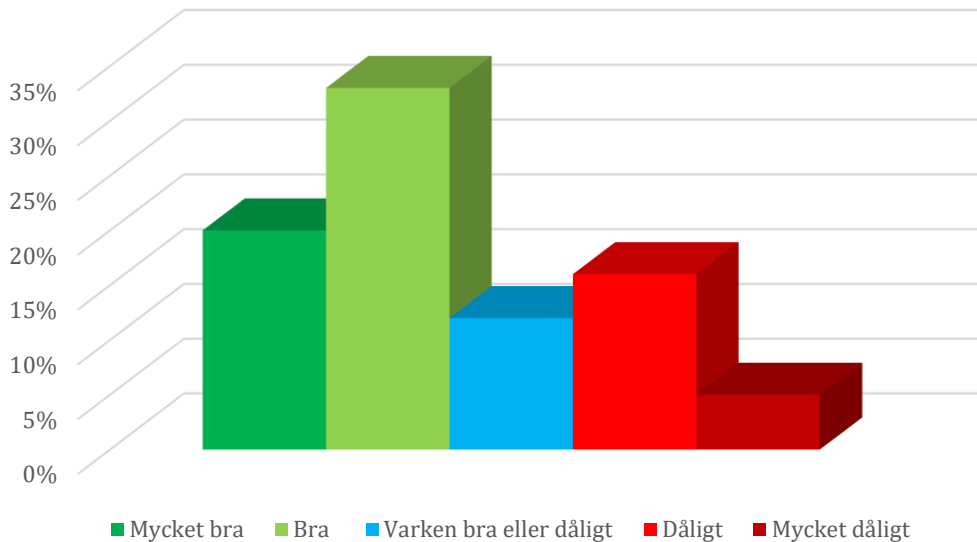
Denna redovisning gjordes av en gemensam projektorganisation (PUP), som hade uppdraget att förbereda övergången, för landets 21 länsstyrelser. I redovisningen står att bland annat läsa att *"sammanfattningsvis är bilden att de nya uppgifterna har tagit väldigt mycket tid, kraft och kostnader i anspråk."* *"Bedömningen är att mängden inkomna ärenden enligt tillsynslagen över hundar och katter är större än vad som antagits."*

Förutom de uppenbara resursmässiga skrivningarna i denna redovisning uttrycker man också att medarbetarnas arbetsmiljö påverkats negativt som en direkt konsekvens av övergången. *"Länsstyrelserna bedömer att medarbetarna som en konsekvens av reformen påverkats negativt på så sätt att handläggarna i högre grad tvingas hantera direkta konflikter och är mer utsatta både i fält vid verkställigheter och i telefon. Risker är också större att skadas fysiskt i arbetet, vilket också skett på två olika länsstyrelsen under sommaren."*

Samarbetet med Polismyndigheten

I enkäten ställdes även en allmän fråga kring hur man uppfattar att samarbetet med polisen överlag har fungerat sedan övertagandet av arbetsuppgifter den 1 juni 2018 (bland annat vad avser handräckning).

Hur har samarbetet fungerat?

Att en majoritet, 53 procent, uttryckt att man anser att samarbetet fungerat bra eller mycket bra är glädjande. Här bör man identifiera de länsstyrelser där det fungerat väl och försöka se om man kan hitta "best practices". Nu utgör denna enkät egentligen inte ett tillräckligt omfattande underlag för att kunna göra en sådan fullskalig bedömning men ett par indikationer kan man ändå få utifrån studien.

Länsstyrelser som sticker ut i samarbetet med polisen

I denna undersökning är det nämligen framförallt tre länsstyrelser som sticker ut, där mellan 75 - 100 procent av djurskyddsinspektörerna anser att samarbetet med polisen fungerat bra eller mycket bra. Dessa tre länsstyrelser är Västra Götalands, Gotlands och länsstyrelsen i Jönköpings län. Förslagsvis bör länsstyrelserna själva gemensamt kartlägga detta för att se om dessa indikationer kan beläggas i en mer djuplodande undersökning, kring relationen och samarbetet med Polismyndigheten. Men det kan vara något hos dessa tre länsstyrelser som kan vara värt att plocka upp som någon typ av best practices som möjligtvis kan appliceras även i resten av landet.

Nu ska man främst försöka vara konstruktiv och leta de länsstyrelser där det fungerar bra för att föra dessa frågor framåt. Men det måste i sammanhanget ändå kort nämnas att det fanns en länsstyrelse som tydligt stack ut åt det andra hållet i enkätsvaren. Länsstyrelsen i Stockholms län. Här uppgav hela 80 procent av djurskyddsinspektörerna att samarbetet med Polismyndigheten fungerar dåligt eller mycket dåligt. Här finns det troligtvis därför inte mycket att lära för resten av Sverige men däremot bör detta nog uppmärksammas relativt omgående på en central nivå på myndigheterna i Stockholms län för att försöka hitta en bättre relation.

Har det skett några förändringar med avseende på arbetsmiljön sedan den 1 juni 2018?

I slutet av enkäten ställdes även en flervalsfråga med fem olika alternativ med koppling till arbetsmiljö och en undran om dessa områden på något sätt har påverkats sedan övertagandet av arbetsuppgifter från polisen den 1 juni 2018. Här fanns det som sagt flera olika alternativ, möjlighet att avstå frågan i sin helhet samt en femgradig-skala från "Har minskat mycket" till "Har ökat mycket".

Tendenser kring att hot- och våldsprobatiken kan ha ökat

Tar man det första svarsalternativet som handlade om ifall hot- och våldsprobatiken i någon del har förändrats sedan övertagandet från polisen så var det 95 individer, som utgör 92 procent av samtliga respondenter som fullföljde enkäten, som besvarade denna fråga. Av dessa uppgav något mindre än en tredjedel att detta inte har förändrats, en lika stor andel att man inte vill eller kan besvara frågan och cirka 40 procent att problematiken har ökat eller ökat mycket i omfattning.

Det är svårt att dra några långtgående slutsatser utifrån detta, förutom att man kan konstatera att det inte var någon djurskyddsinspektör som uppgav att problematiken avseende hot- och våld har minskat sedan övertagandet den 1 juni 2018. I den redovisning som PUP lämnade till regeringen i oktober 2018 påtalades som sagt också att deras bedömning är att djurskyddsinspektörer numera tvingas hantera direkta konflikter och är mer utsatta som en direkt konsekvens av övergången.

Starka indikationer på att den administrativa bördan och arbetsbelastningen har ökat

Det andra svarsalternativet rörde den administrativa bördan och här valde 94 personer, eller cirka 91 procent, att besvara frågan. Här var tendensen ändå tydlig då hela 83 procent uppgav att den administrativa bördan har ökat eller ökat mycket sedan övertagandet från polisen. 1 procent uppgav att detta är oförändrat, 1 procent att man upplever en minskning medan 15 procent inte kunde eller ville besvara frågan.

Även om detta är en flervalsfråga kan man nog med visst fog hävda att den administrativa bördan sedan den 1 juni 2018 gått i fel riktning. PUP-redovisningen kan i viss mån tas som stöd för att detta är den övergripande bedömningen sett till samtliga länsstyrelser. Som nämnts ovan konstaterar denna redovisning att mängden ärenden varit fler än beräknat samt att de nya uppgifterna tagit väldigt mycket tid, kraft och kostnader i anspråk.

Det tredje svarsalternativet avsåg arbetsbelastningen. Återigen var det 94 individer som valde att besvara denna fråga och man ser att svaren åtminstone delvis hänger ihop med frågan om administrativ börda, då 77 procent uppgav att man anser att arbetsbelastningen ökat eller ökat mycket. Det var dock några fler som uppgav att det inte skett någon förändring alls i arbetsbelastningen, vilket 6 procent uppgav, i jämförelse med frågan om administrativ börda.

Hållbara rutiner och förhållningssätt bör tas fram avseende de nya arbetsuppgifterna

Slutligen avsåg det fjärde och sista svarsalternativet om otydligheter/oklarheter i arbetet har ökat sedan den 1 juni 2018. Här var det återigen 95 personer, eller 92 procent av respondenterna, som svarade. 71 procent av dessa uppgav att man anser att otydligheter/oklarheter i arbetet har ökat sedan övertagandet av vissa arbetsuppgifter från polisen under 2018. 13 procent uppger att läget är oförändrat, 2 procent att detta minskat något och 14 procent uppger att de inte vet alternativt inte vill uppge vad de har för uppfattning i frågan. Dessa svar får ändå ses som relativt väntade och inte alltför uppseendeväckande.

Att merparten av djurskyddsinspektörerna lite drygt ett år efter att dessa nya uppgifter tillförts länsstyrelserna anser att saker har blivit mer otydliga/oklara är att vänta. Men att få det belagt är ändå bra, för det visar att länsstyrelserna i sin ledning av arbetet med de nya arbetsuppgifterna har en hel del kvar att göra. Det tar tid att arbeta fram hållbara rutiner och förhållningssätt när nya arbetsuppgifter påförs en profession men detta bör göras kontinuerligt framöver i dialog mellan medarbetarna och ledning.

Kommentarerna

Kommentarer som lämnas i en enkätundersökning är i regel väldigt svåranalyserade. Däremot kan det ge en viss insikt och en djupare förståelse för andra observationer i samma studie, utan att för den del kunna tas som någon "allmän uppfattning" hos respondenterna.

I kommentarerna som lämnades i slutet på denna enkät förs olika resonemang som på ett ganska bra sätt knyter ihop samtliga fynd tidigare i studien, om hur arbetsmiljön påverkats efter att arbetsuppgifterna gick över från polisen.

Anledningen att just övergången är fokus i dessa kommentarer är då kommentarsfältet låg i direkt anslutning till frågorna kopplat till detta i enkäten. Vissa inspektörer är väldigt konkreta medan andra mer ger utlopp för en känsla. Detta är ett axplock av kommentarerna:

- *"samarbetet med polisen fungerar inte tillfredställande"*
- *"polisen skjuter ifrån sig gällande handräckningar"*
- *"arbetsmiljöproblemen har ökat efter övertagandet"*
- *"det har skett ett ökat antal skador orsakade av djur (i samband med verkställande av omhändertaganden)"*
- *"rutinerna har inte satt sig"*
- *"informationen mellan länsstyrelserna och polisen slirar ibland"*
- *"arbetsbelastningen har ökat"*
- *"den psykiska arbetsmiljön är försämrad, ärendena är tunga"*
- *"oklart vad som gäller för arbetstider och övertid om sena anmälningar/omhändertaganden inkommer/ska ske"*
- *"frustration hos allmänheten för anmälningarna inte hinns med i tid längre"*
- *"mer tid läggs på omhändertaganden och tillsynslagen än beräknat"*
- *"arbetet med annat har ökat drastiskt, t.ex. upphandling av djurhem och rutiner för verkställande av omhändertaganden"*
- *"förvärrad psykosocial arbetsmiljö"*

- *"samarbetet med polisen har blivit svårare, handräckning kan ifrågasättas nu"*
- *"stressnivån har ökat då vi inte får fler tjänster som kan arbeta med detta"*
- *"bristande resurser har det varit länge och nu har det blivit värre"*
- *"stressande"*
- *"ingen kompensation i lön trots nya och fler arbetsuppgifter"*

Det är som sagt ingen större mening med att försöka analysera dessa kommentarer ytterligare, utan man får snarare se dem i ljuset av att de ger en lite djupare bild av hur djurskyddsinspektörerna ser på hur arbetsmiljön har påverkats efter den 1 juni 2018.

Slutsatser

Naturvetarna anser att det behövs ett antal åtgärder för att komma tillrätta med djurskyddsinspektörers arbetsmiljö. Förutom att samtliga länsstyrelser måste ha ett proaktivt arbete på plats när det gäller hot- och våldsproblematiken behöver arbetsgivarna också arbeta på att ta fram hållbara rutiner för de arbetsuppgifter som tillfördes den 1 juni 2018. Syftet är att minska den administrativa bördan.

När det gäller hot- och våldsproblematiken måste det naturligtvis finnas såväl en beredskapsplan för att hantera hot och våld i tjänsten som Rakel eller liknande på plats för att kunna kommunicera ute i fält. Dessutom måste det vara tydligt för samtliga medarbetare att detta finns på plats, då det i nuläget framstår som att det är oklart för många.

Samarbetet mellan länsstyrelser och polisen i länen runtom i Sverige måste bli bättre. Här har myndighetsledningarna ett gemensamt ansvar för att fördjupa dialogen där det krävs. Vår studie ger en indikation på ett par län där det verkar fungera relativt bra. Dessa skulle potentiellt kunna fungera som best practices men det kräver troligtvis att länsstyrelserna själva gör en fördjupad studie fokuserad på just denna fråga.

Då Jordbruksverkets årliga rapport om läget inom djurskyddet visar att såväl antalet beslut som kontroller minskat under 2018, anser Naturvetarna att det behövs fler årsarbetskrafter inom djurskyddet. Det minskade antalet beslut och kontroller samt vår studies tydliga resultat kring arbetsbelastning och administrativ börda visar att de resurser som tillfördes när arbetsuppgifterna gick över från polisen inte var tillräckliga, vilket många inspektörer i vår studie också bekräftat.

Enligt Naturvetarna krävs följande för att arbetsmiljön på sikt ska bli dräglig för djurskyddsinspektörer:

- Fler årsarbetskrafter.
- Arbetsgivare som arbetar mer aktivt med hot- och våldsproblematiken samt med att ta fram hållbara rutiner för de nya arbetsuppgifterna.
- Ett bättre samarbete mellan länsstyrelserna och polisen i alla län runtom i Sverige.